

Foto: Depositphotos

Nevarnosti dviga minimalne plače

V dejavnostih z nizko dodano vrednostjo in regijah z nizkimi plačami bodo spremembe v naslednjem letu neugodne za gospodarstvo.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Minimalna bruto plača se je s 1. januarjem 2019 povečala za 5,2 % in je znašala 51,5 % povprečne plače. V letu 2020 naj bi se dodatno še povečala za 6,1 %, kar naj bi dvignilo to razmerje preko 52 %.

Plačne pritiske povzroča že trg dela

Plače se v zadnjem času najbolj povečujejo v dejavnostih, kjer sicer najbolj primanjkuje delovne sile in kjer so pogoste zaposlitve s podpovprečno plačo (v trgovini, prometu, gostinstvu, predelovalnih dejavnostih in drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih). Tako je v zasebnem sektorju povprečna bruto plača v prvih dveh mesecih porasla za 4,3 % oziroma za 3,5 % neto. Upošteva 1,2-odstotno inflacijo v tem času se je torej kupna moč povprečne plače povečala za 2,3 %.

Brezposelnost najnižja po 2008

Anketna brezposelnost je najnižja po letu 2008 (4,4 % v marcu 2019, sezonsko prilagojeno), plačne pritiske pa vršijo tudi odhodi izobraženih Slovencev na trge dela v srednji Evropi, kjer se prav tako srečujejo s pomanjkanjem usposobljenih zaposlenih. V tem

kontekstu zato preseneča podpora spremembi definicije minimalne plače ter tudi njenemu povišanju, saj s tem država posega tako v vsebino kolektivnih pogodb kot plačna razmerja. Namen države je s tem spodbuditi domačo potrošnjo, vendar nanjo z zakonodajo ne more vplivati, saj lahko ljudje zaslužene presežke privarčujejo oziroma jih usmerijo kljub rekordno nizkim obrestnim meram.

Izločitev dodatkov bo povzročila nesorazmerna bremena med sektorji

Minimalna bruto plača se je s 1. januarjem 2019 povečala za 5,2 % in je znašala 51,5 % povprečne plače. V letu 2020 naj bi se dodatno še povečala za 6,1 %, kar naj bi dvignilo to razmerje preko 52 %. Ob tem naj bi izločitev dodatkov iz minimalne plače (dodatek za delovno dobo, delovno uspešnost, poslovno

Na GZS smo na indikativnem vzorcu 44 podjetij iz 17 različnih dejavnosti in regij, ki zaposlujejo skupaj 14.881 ljudi, izračunali, da se bo zaradi dviga minimalne plače s 1. januarjem 2020 in izločitve dodatkov, bruto masa plač povečala v povprečju za 5,8 %, in sicer od 0,2 % do 16 % po posameznih družbah. Doplačilo do minimalne plače bo prejela kar polovica zaposlenih. Ti izračuni ne upoštevajo tudi dviga drugih plač, ki se bodo najverjetneje zgodili. Povečanje bo nadpovprečno veliko pri družbah, ki zaposlujejo starejše delavce ter kjer dodatki predstavljajo velik del izplačane plače. Praviloma so to tudi družbe, kjer je produktivnost dela podpovprečna.

uspešnost in vse ostale) vodila še do večjega dviga tistih plač v podjetjih, kjer je izhodiščna osnovna plača nizka, število in vrednost dodatkov pa visoka.

7 negativnih posledic minimalne plače

Ključni razlogi, zaradi katerih na GZS nasprotujemo spremembi definicije minimalne plače, kot tudi tako visokemu dvigu, so naslednji:

1. Višina minimalne plače in njeno razmerje

Po razvitosti smo pod povprečjem EU, pri minimalni plači pa smo po kupni moči le-te tik za najbolj razvitimi. Relativna razlika med minimalno in povprečno plačo je v Sloveniji najnižja. Dohodkovna neenakost (Ginijev koeficient) je že sedaj ena najnižjih v EU-28.

2. Spodbuda uravnilovki ter nižanju variabilnega dela plače

Previsoka minimalna plača vpliva na visoko uravnilovko oziroma nizke plačne razlike, ki so izražene v neto prejemku še precej nižje zaradi progresivne dohodninske lestvice (ob večji bruto plači je % dohodnine višji) in drugih socialnih transferjev. Prejemniki nizkih plač so upravičeni do večje oprostitve plačila za otroško prehrano ter njihovo varstvo, prav tako so upravičeni do socialnih pomoči. Zaradi pritiska na dvig celotne mase plač se manjša manevrski prostor podjetij za izplačevanje variabilnega dela. Danes slovenska podjetja temu namenijo le 3 % mase plač, v predelovalnih dejavnostih sicer nekoliko več (6 %), vendar najmanj pol manj kot v primerljivih državah. To vodi tudi v prenizko produktivnost zaposlenih.

3. Manjše zaposlovanje mladih in starejših in drugih ranljivih skupin

Minimalna plača se še nikoli ni znižala, kar pomeni, da obstaja pomembna vstopna ovira za mlade in starejše, še posebej takrat, ko se bo stanje na trgu dela poslabšalo. Prav izločitev nekaterih dodatkov iz minimalne plače bo imela visok negativen učinek na zaposlovanje starejših. Na zavodu za zaposlovanje je takšnih skoraj polovica.

4. Selitev proizvodnje v tujino in spodbuda avtomatizaciji

Številna slovenska proizvodna podjetja v domači in tuji lasti že imajo svoje proizvodne obrate v državah, ki so južneje od nas, kjer so stroški dela nižji. Del enostavne proizvodnje bodo tako sčasoma prenesli v druge države, s čimer bodo Slovenijo osiromašili tudi za številna druga delovna mesta, kar bo imelo negativen učinek tudi na socialni blagajni in državnih proračun.

5. Administrativno dvigovanje minimalne plače brez spremljanja produktivnosti je neprimerno

Velik del gospodarstva se bo ukvarjal sam s sabo: spremeniti bo treba plačne sisteme, ki so sedaj zgrajeni na variabilnih dodatkih. Podjetja, kjer se produktivnost ne bo toliko povečala kot minimalne plače, bodo morala prerazporejati del plačne mase iz zgornjega dela plačanih zaposlenih, kar lahko pomeni odliv teh kadrov.

6. Panožne in regijske težave

V več delih gospodarstva bo naslednje leto prišlo do pretresov, še najbolj izrazito v lesni, tekstilni, živilski industriji, trgovini, v turizmu in gostinstvu, storitvenih dejavnostih varovanja in čiščenja, delu elektroindustrije. Ključna težava je, da zaradi umeščeni v dobavne verige te družbe ne morejo prosto dvigovati cen končnim kupcem, v primeru storitvenih družb pa imajo pogosto podpisane dolgoročne pogodbe po nizkih cenah, ki ne omogočajo kratkoročnih cenovnih prilagoditev. V regijah, kjer je pojavnosti nizkih plač visoka (običajno je ustvarjena dodana vrednost nizka), bodo negativni učinki na zaposlovanje precej višji. Ob tem je kupna moč enega evra plače v teh regijah, zaradi v povprečju nižjih cen nepremičnin in nekaterih drugih tržnih storitev, višja kot v drugih, kar pomeni, da je to regionalno diskriminatoren ukrep.

7. Dvig cen storitev

Masa plač v javnem sektorju se bo povečala, kar bo vodilo v dvig cen storitev, ki jih uporabljajo tudi socialno ogroženi (višje cene vrtcev, šol, institucionalne oskrbe ipd.). [gg](#)

Zaradi pritiska na dvig celotne mase plač se manjša manevrski prostor podjetij za izplačevanje variabilnega dela.

V več delih gospodarstva bo naslednje leto prišlo do pretresov, še najbolj izrazito v lesni, tekstilni, živilski industriji, trgovini, v turizmu in gostinstvu, storitvenih dejavnostih varovanja in čiščenja, delu elektroindustrije.